

Sofus Pedersen 75

Í morgin er ein av okkara frægu mentamonnum 75 ár. Tað er Sofus Pedersen, lærari, búst-andi í Vági.

Í 1920 fór hann á læraraskúla, men hevði ta, sum so mangir av læraraskúlanæmingunum í teirri tíðini, verið fleiri ár til skips, eins og hann sjálvandi hevði tikið lut í øllum vanligum arbeiði, sum tað fyriførst á bygð tíðliga í hesi öld.

Tað man vera henda røfesta í føroyskum gerandislívi, sum skapti teir framúrskarandi ælar-eginsleikar, ta stóru vitan og tey fráluku frálæruvni, so mangir av lærarunum frá teirri tíðini áttu, og sum fylgjandi ættarliði-hini hava notið gott av, og í árunum aftan á skúlaaldur hava lært at meta høgt.

Tað er borið Sofus Pedersen, at hann var kennari av hesum slag.

Sum ungur lærari tók hann við starvi í Sumba, har hann livdi síni yngri manndómsár, og í meira enn tjúgu ár sat hann í hesum starvi. Síðan virkaði hann í umleið sjei ár í heimbygð síni Sandvík, áðrenn hann fór undir annað tjúgu ára skeiðið í einum størri skúla við realdeild, Vágs skúla.

Sofus var sína læraratið millum teir menn, sum skiltu, at skúlin var gáva givin teim, sum virka vildu fyri bettum livsumstøðum hjá føroyingum. Hann sá, at gavst tú arbeiðara- og fiskimannabørnum lærdóm og búnaði tey at standa fyri og taka lut í arbeiði á øllum livsins økjum, vildi tað bera øllum fólki okkara ljósari og tryggari kor at liva undir her, har annars kært kann vera.

Ta røfeyrsku mentan, Sofus Pedersen umboðar, læt hann

okkum dæmi um nú um degini, tá vit hoyrdu hann siga frá í útvarpinum.

Søgufrøðin og myndaeginsleikarnir, evnini at taka lýsandi til, komu so týðuliga fram í hesum stubba, hann nevndi **Konglar**, eitt navn, sum sigur, at vit eiga gott í væntu, tí **konglar** eru oftast nærum óteljandi, har teir liggja eftir úr stórum luti.

Tann lærarageneration, Sofus er av, átti so mangar fróðar menn, og nakrir teirra gleddu okkum við alment at geva út ein part av tí, teir skaptu. Í okkara oyggj kunnu vit t. d. nevna Martin Joensen, Poul F. Sámal Johansen og Jákup Berg, ið skaptu á bundnum og óbundnum máli. Sofus, sum er javnaldri teirra, hevur ikki givið so nógv út í bók, men kortini hava vit frá honum, bæði í bløðum, í Varðanum (har hann millum annað gav seg í kast við Jóanes bónda) og í verkinum um Føroyar, sæð prógv um ein mann, hvørs pennur á mangan hátt ikki er aftari, og vit, sum vita, at munandi liggur eftir Sofus Pedersen, kunnu so gleða okkum til, at einafør eiga vit eisini ein hóp av hesum á prenti.

Tað man vera sum frásøgu-maður, Sofus hevur styrki sína. Útvarpið er amboð, sum liggur sera væl fyri hann, og frásagnir hansara av ymsum slag hava frotta tað stóra talið av føroyingum. Vit minnst ná nýliga ferðina um Suðuroynna, men eisini fyrr ta fráluku lýsingina av føroyska dansinum, har tú, meðan tú lýddi á, kendi suð á seguni, hann allur hvílir á og goymir.

Tað var ikki av tilvild, at menn vendu sær til Sofus Pedersen, tá ið Føroyaverkinum skuldi sigast frá útróðri, bjargalívi og grindadrápi, tí kendi nakar skrivandi maður hesar livsumstøður føroyinga, so mátti tað vera Sofus, uppvaksin í Sandvík og virkandi í Sumba síni bestu ár.

Eg veit, at Sofusi ikki dámar, at menn gera ov nógv av, men

vil ikki dylja, at mær er sagt, at tað er ikki avgjørt at siga frá, at sum unglingi var hann millum teir fremstu til allan ítrótt. Skjótur við liggja og at renna, ja vala tikin í Sumba, til bakka av teim fimastu og skynsamastu á allan hátt, hvat frásøgn hansara um sessirnar í Suðuroy óbeinleiðis prógvaði, og hartil skilmaður á sjógv, har ár og snøri, sum hendurnar rukku til, vóru amboðini, maðurin hevði ávirkan á.

Men ikki bert handliga var Sofus millum teir frægu. Hansara reinføra sinnalag gjørdi, at frá ungum árum av, fór hann í part við teim, sum vildu broyta umstøðurnar hjá teim ringast støddu, og sum vildu verja demokrati á øllum økjum manns.

Tað gav at bita, tá hann á Kelduteigi á sinni tók til orða fyrri, at eisini teir, sum høvdu ein fólksins politikk at verja, skuldu fáa orðið fyrri seg.

Faðir mín og Sofus vóru vinmenn frá ungum árum og høvdu felags hugsjón um eitt rættvisari samfelag. Sofus og allar teir reinlinjaðu menn, sum fóru undir hetta virki, lærði eg at kenna í barnaheimi mínum og á vitjan hjá teim.

Hvønn ómetaligan týðning tað hevur havt at hava sær undir lið menn, sum tordu at bróta nærar fyrri at veita demokratiskar sémdir til allar menn, kann bert hann til fulnar skilja, sum hevur havt brúk fyrri tí sama.

Klókir og ráðagóðir menn, sum ikki geva seg undan, tá heitt verður á teir, og sum stiga fram, tá ið á stendur, kunnu ikki umbýtast við tað veri seg so stórt tal av teim, sum helst geva seg við rákinum.

Eg takki tær Sofus fyrri, at mær mátti falla í lut tann vin-skap, ið ráddi millum faðir og teg. Takki fyrri mangar góðar latur í heiminum hjá tær og Marionnu — ja Marionnumum báðum — og heilsa tær á sjeiti-fimm ára degnum.

Atli

Heilsan til Sofus Pedersen á 75 ára føðingardegnum

Sandvík fostraði avrekskappar, sum lóust og fóru við friði. Eg kendi teir ikki eg hómi mín vinur, teir rukku um gylta liðið.

Av øllum teim ótaldu ert tú ein, eins stinnur sum Suðuroy tú stendur, breyt upp úr nýggjum og visti á leið livsvón til troystar hendur.

Eg heilsa tær, Sofus, á hátíðsdegi, livsins sigling var hørð. Nú teljast vit fleiri í skilaskara, størri enn Beinissvørð.

Vinur

stubbar uttaneftir

Stuðla frælsisfylkingini

Á tí hersetta økinum vestan fyrri Jordan-ána hava verið fleiri kravgongur seinastu dagarnar til frama fyrri Palestínsku Frælsisfylkingini. Tann ein a dagin vórðu 115 fólk sett fóst. Fleiri ung-fólk finga fongsulsrevsingar upp til eitt hált ár, meðan onnur finga bót.

Waldheim í Miðeystri

ST-aðalskrivarin, Kurt Waldheim, er komin til Miðeystur

á eina rundferð til Damaskus, Jerusalem og Cairo. Í Cairo skal hann tingast við leiðararnar um at fáa langt heimildina hjá St til at hava hermenn á økinum kring Golan.

Kvinnan í EF

Trupulleikarnir hjá kvinnuni vera millum teir spurningar, sum EF-toppfundurin í Paris í næsta mánaða fer at viðgera. Tað er fyrstu ferð í søgu Felagsmarknaðarins, at ein tilíkur spurningur verður viðgjørdur har. Tað var Danmark, sum kom við uppskotinum um viðgerð av hesum spurningi á toppfundinum.

Solsjenitsyn skrivur

Alexander Solsjenitsyn, sum var útivistur úr Sovjetsam-

veldinum fyrri nøkrum mánaðum síðani, hevur skrivað trý brot í einari nýggjari bók, sum varð vist fram í Moskva hósdagin.

Tilsamans sjei hævundar eiga innivist í bókini. Allir skriva teir imóti sovjetiska stýrslagnum.

Stjórn leggur frá sær

Jordanska stjórnin hevur lagt frá sær, varð upplýst í Amman friggjadagin. Keldur har í býnum søgdu, at Rifai, forsætisráðharri, hevði verið hjá Hussein kongi við umsókn um at sleppa frá, og at kongurin góðtók umsóknina. Roknað verður við, at Hussein kongur innan leingi fer at heita á Rifai um at skipa eina nýggja stjórn í Jordan.

Lønir hækka

Umleið 10.000 fólk, sum starvast á hotellum og matstovum í Noreg, fara nú at fáa eina lønarhækking upp á millum 20 og 25%. Seinastu tíðina hava verið samráðingar millum umboð fyrri starvsfólkið og arbeiðsgevararnar, og friggjadagin komu partarnir ásamt um eina lønarhækking.

Nei til Konstantin

Meginparturin av gríkska fólkinum tykist vera imóti, at

Konstantin og Anna Maria drottning koma aftur til Gríkkalands. 8. desember fara gríkkar aftur á val. Tá fara teir at avgera, hvørt Gríkkaland skal gerast kongaveldi ella lýðveldi. Longu nú er líkt til, at fólkið fer at vraka kongshjúnini við atkvøðuna.

Innflyta olju

Amerikanski forsetin, Gerald Ford, sigur, at hann umhugsar at skipa fyrri tiltøkum fyrri at minka amerikanska bensininnflutningin við 15%, um tað ikki fer at eydnast at fáa fólk sjálvboðin at minka um nýtsluna. Hann sigur, at tann núverandi oljuinnflutningurin hjá USA, sum er upp á seks milljónir tunnur dagliga, kann minkast við einari milljón, um tað skuldi gjørt neyðugt.

Henry Kissinger, uttanríkisráðharri, hevur samstundis sett fram uppskot um at stovna ein banka, sum skal læna pening frá oljulondunum. Ein fyrrverandi aðalskrivari í OPEC hevur tikið til orða imóti uppskotinum.

Kjøllestoffer
Polyester Jersey
100% stryggi
í sidsle nye
mønstre og farver.
Oversize fra væk
til Dem fra 24 -
kr. pr. m. mønstre
og oversize. Brede
140-150 cm.

Prøver og farvekatalog sendes ved
modt. af frankeret svarkuvert (90 øre)

Fabrikant J. Nørgaard
Bredgade 83 - 7441 Bording - Tlf. 06-881219

KLAKKSVÍKAR TIMBURHANDIL

PI. J. F. KJØLBRO

Telefon: 8148 - 5222
Telegr: Kjelbro, Klakksvika
Telefax: 8148